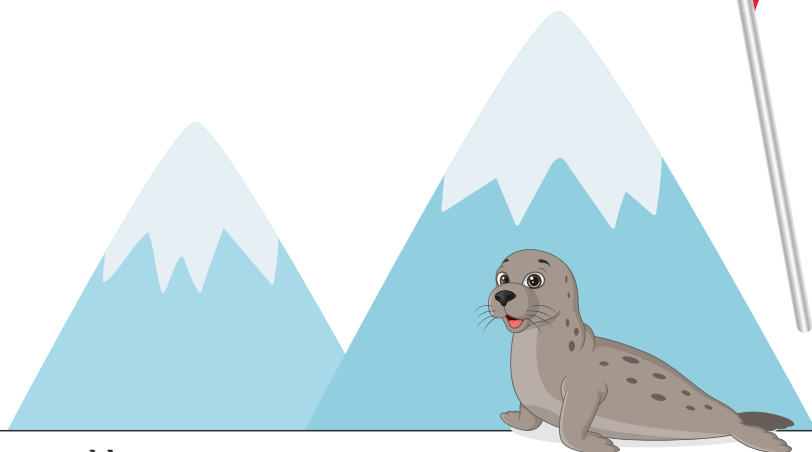
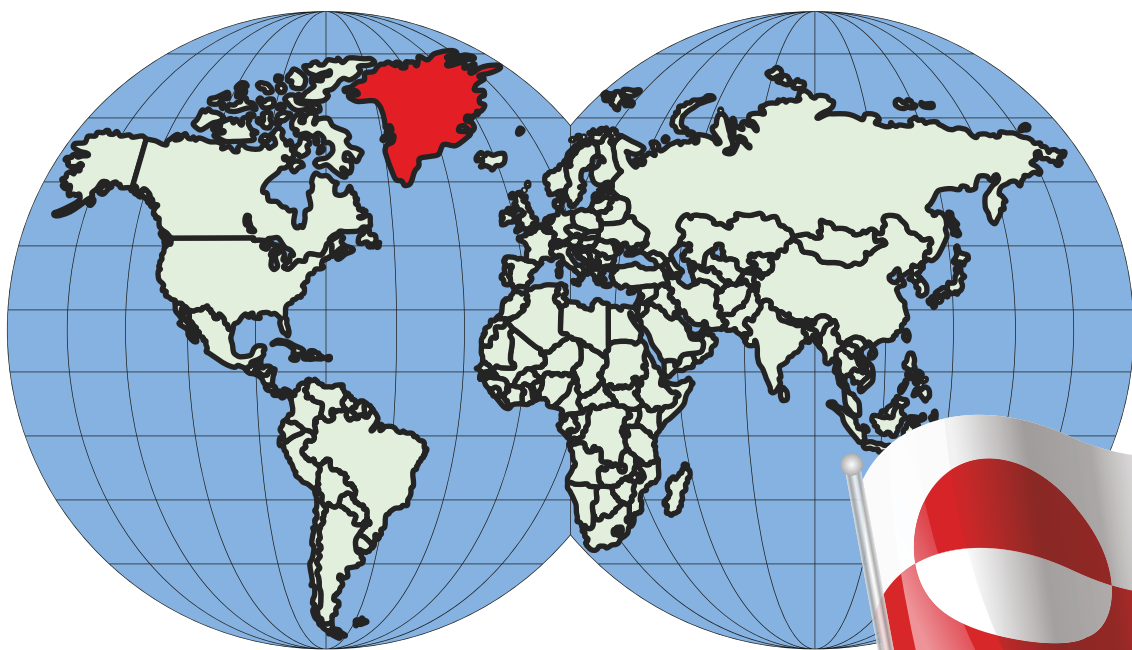
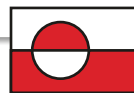

Læs og lær om Grønland

Navn og klasse:

Læs om Grønlands geografi. Svar derefter på spørgsmålene.

Grønland er en stor ø, der ligger mellem Ishavet og Atlanterhavet. Geografisk tilhører Grønland Nordamerika, men Grønland er et selvstændigt område indenfor «Kongeriget Danmark» og dermed en del af Europa.

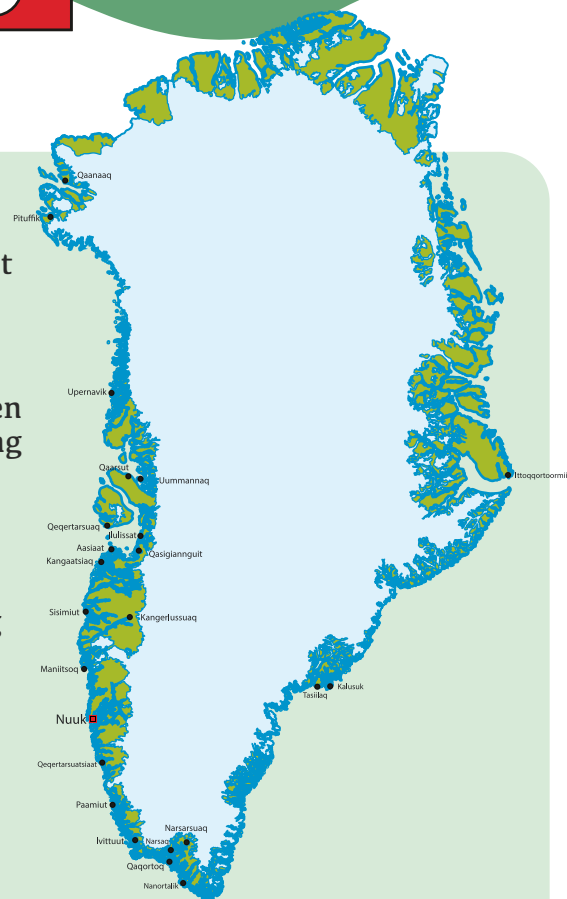
Grønland er verdens største ø med et areal på over 2 millioner kvadratkilometer, og navnet er nok lidt misvisende, for næsten hele øen er dækket af is. Det siges, at det var den norske viking Erik den Røde, der navngav øen Grønland, efter han havde besøgt den sydlige del af øen, der var frodig og grøn.

Ud over den store ø består Grønland af over 100 små øer. Fra den nordlige til den sydlige del af Grønland er der omkring 2600 kilometer. Det nordligste punkt på øen hedder Kap Morris Jessup, mens det sydligste punkt hedder Kap Farvel.

Grønlands højeste punkt er Gunnbjørns Fjeld, der ligger 3700 meter over havets overflade.

Der bor omkring 56.000 mennesker i Grønland, og dermed er landet et af de lande i verden med laveste befolkningstæthed. Det betyder, at hver indbygger har et stort område i forhold til landets størrelse.

Hovedstaden i Grønland er byen Nuuk, hvor der bor omkring 18.000 indbyggere. Nuuk betyder «næssel» på grønlandsk, og tidligere hed byen Godthåb på dansk. Nuuk blev grundlagt i 1728 af den dansk-norske præst Hans Egede, der besøgte landet. Imidlertid havde området været beboet længe før Hans Egedes besøg af de lokale inuitter. På grønlandsk betyder ordet «inuit» menneske.

	JA	NEJ
Grønlands højeste punkt er Kap Farvel.		
Grønland er verdens største ø.		
Grønland består kun af én stor ø.		
Der bor omkring 56.000 mennesker i Grønland.		
Hovedstaden i Grønland er byen Nuuk.		
Der er over 5000 kilometer fra nord til syd i Grønland.		
Over halvdelen af Grønlands befolkning bor i Nuuk.		
Ordet inuit betyder «sne».		

Læs om Grønlands befolkning. Svar derefter på spørgsmålene.

Betegnelsen «inuit» bruges om forskellige folkeslag - Blandt andet i Grønland, i Canada og i Alaska. Tidligere brugte man også betegnelsen «eskimoer» om disse folkeslag, men det gør man ikke mere. Ordet «inuit» betyder menneske på grønlandsk.

I tidligere tider blev inuitterne betegnet som et «redskabsfolk», da de var dygtige til selv at fremstille de redskaber, de skulle bruge; fx kajaker, både, bue og pil, dragter, boligere og transportmidler.

Inuitterne gik på jagt for at skaffe føde. Derfor søgte de føde på lange strækninger og overnattede eller overvintrede i igloer, de selv byggede. Om sommeren var der varmt nok til, at de kunne sove i telte lavet af sælskind, men om vinteren var en iglo bedre isoleret og modstandsdygtig overfor vind og kulde.

I dag er beboerne i Grønland en stor del af de oprindelige inuitter, men også folk fra Canada og Danmark har bosat sig på øen. Blandt andet derfor kan flere grønlændere også tale dansk.

Der bor i dag omkring 56.000 mennesker på Grønland, og ca. 85% af befolkningen stammer fra de oprindelige inuitter.

I dag minder hverdagen i de største grønlandste byer om den, vi kender fra Danmark, hvor unge mennesker går i skole og uddanner sig.

Den mest udbredte religion i Grønland er kristendommen.

	JA	NEJ
Inuitter blev betegnet som et «redskabsfolk».		
Inuitterne boede i telte om vinteren.		
Under halvdelen af Grønlands befolkning stammer fra øen.		
Den mest udbredte religion i Grønland er hinduisme.		
Der bor omkring 56.000 mennesker i Grønland.		
I dag kaldes befolkningen i Grønland for «eskimoer».		
Mange grønlændere kan tale dansk.		
Inuitternes telte var lavet af skind fra fx sæler.		

Læs om Grønlands dyreliv. Svar derefter på spørgsmålene.

Når vi tænker på Grønlands dyreliv, ser vi sikkert hvaler, isbjørne og pingviner for os, men der lever faktisk ikke pingviner i Grønland. Til gengæld er landet fyldt med spændende landpattedyr, hvaler, fugle og fisk.

De største landpattedyr i Grønland er isbjørnen, polarræven, sneharen, rensdyret og moskusoksen. Isbjørnen er verdens største landrovdyr, og en voksen han kan veje over 800 kg. Der er omkring 25.000 isbjørne i hele området omkring eller i Grønland. I store dele af året færdes isbjørnen på den kraftige polaris, men om sommeren, hvor isen tør, kan isbjørnen finde på at trække på land.

Der lever omkring 16 forskellige hvalarter i havet omkring Grønland, fx narhvaler, blåhvaler og pukkelhvaler, men kun tre af arterne overvintrer omkring Grønland. De andre bevæger sig sydpå under den grønlandske vinter.

Der er størst sandsynlighed for at se pukkelhvaler i Grønland, hvor man regner med, at der lever omkring 6000 pukkelhvaler i farvandet omkring øen. Pukkelhvaler kan blive op til 17 meter lange og veje op til 35 tons.

Når du tænker på Grønland, tænker du sikkert også på sæler. Det giver mening, for der lever 6 forskellige sælarter i Grønland, herunder hvalrossen. En af arterne kaldes simpelthen for «Grønlandssælen», og det er meget almindeligt at støde på den. En voksen han kan veje op til 150 kg og lever primært af fisk og krebsdyr. En hvalros kan derimod veje op til 2 tons og være over 3 meter lang. Hvalrossen har næsten ingen pels, men en meget tyk hud med et lag spæk (fedt) på 10-15 cm, der beskytter den mod kulden. Både hannerne og hunnerne har stødtænder, og de kan nedlægge en sæl med deres tænder. Som regel spiser de dog mest havsnegle, søpindsvin eller fisk.

	JA	NEJ
Der lever mange pingviner i Grønland.		
Det er kun han-hvalrossen, der har stødtænder.		
En voksen isbjørn vejer omkring 400 kilo.		
Der er seks forskellige sæl-arter i Grønland.		
Der lever omkring 6000 pukkelhvaler omkring Grønland.		
Alle hval-arter overvintrer omkring Grønland.		
Grønlandssælen lever primært af krebsdyr og fisk.		
Isbjørnene bor på fastlandet hele året.		

Læs om Grønlands sprog. Øv dig derefter i at udtale de grønlandske ord.

Det grønlandske sprog, grønlandsk, stammer fra det sprog, de oprindelige inuitter talte. Særligt for dette sprog er blandt andet, at et enkelt ord kan være en hel sætning, da man kan danne ord med én «stamme» og en masse tillæg. Fx betyder «uiqarpoq» «Hun har en mand,» og «qimmersuaqarusunngilaq» betyder «Han vil ikke have en stor hund.»

Det officielle sprog i Grønland er vestgrønlandsk, men der er, ligesom i Danmark, mange forskellige dialekter: sydgrønlandsk, vestgrønlandsk, østgrønlandsk og Thule-dialægten.

Grønlandsk og dansk er meget forskelligt fra hinanden, men grønlænderne har «lånt» nogle ord fra dansk, fx hedder vin «viini» på grønlandsk, ligesom agurk hedder «agurki» og telefon «telefoni». Vi har også lånt nogle ord den anden vej, fx kajak og anorak.

I Danmark har vi 29 bogstaver i alfabetet, men på grønlandsk bruges kun 19 af dem, det vil sige at «b, c, d, w, x, y, z, æ, ø og å» ikke er med i det grønlandske alfabet. På nogle måder er det derfor lettere at lære grønlandsk end dansk, da der er færre bogstaver, men også fordi at de grønlandske ord i meget højere grad udtales, som de staves.

I Grønland lærer børnene dansk i skolen allerede fra 1. klasse, og senere lærer de også engelsk.

appelsiina

iipili

viinnissat

ananassi

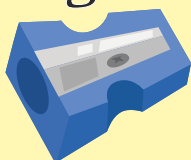
vandmeloni

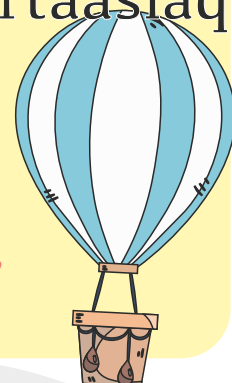
atuagaasivik

inngiissut

qullartaasiaq

atuagaq

titartaat

aqerluusaq

piiaat

